

Beszámoló

a XXIX. OTDK Humán Tudományi Szekciójáról, 2009-ben

A konferenciára 2009. április 16-18. között került sor a Szegedi Tudományegyetem Bölcsészettudományi Karának két épületében (Szeged, Egyetem u. 2. és Petőfi Sándor sgt. 30-34.).

A konferenciára 423 dolgozat érkezett. A bírálatok során 30 dolgozat nem kapta meg a minimális 15 pontot és kiesett. A fennmaradó 393 dolgozathoz végül 359-et mutattak be. A kieső 40 dolgozat egy része igen alacsony pontszámot kapott, szerzője reménytelennek vélhette a helyzetét s nem jött el. Akik bejelentették, hogy nem jönnek, két fő ok szerepelt; külföldi (Erasmus) ösztöndíj, illetve nyelvvizsga. (Az országos állami nyelvvizsgák időpontja a konferencia napjaira esett.) A bemutatott dolgozatokhoz 38 háromtagú zsűrit hoztunk létre, melyekben 6 akadémikus és 26 akadémiai doktor vett részt. A határon túli egyetemekről 4 professzort hívtunk a zsűrikbe. A tapasztalt OTDK-s professzorok mellett azonban tudatosan igyekeztünk a zsűrikben fiatal oktatókat szerepeltetni. Törekedtünk az intézményi egyensúlyok betartására is, bár – főleg pénzügyi okokból – ezekben a szegediek felülreprezentáltak voltak, ezt az előkészületek során a Szakmai Bizottság akceptálta.

Egy-egy zsűri előtt bemutatott dolgozatok száma 6-14 között váltakozott (két zsűrihez osztottunk be ennél több hallgatót, de mert többen lemondták a szóbeli szereplést, itt is feszültség nélkül zajlottak a programok).

A felolvasó ülések kapcsán panasz sehonnan sem érkezett, utólag sem reklamáltak a Jogorvoslati Bizottságnál (Borsodi Csaba volt ennek az elnöke).

Jó hangulatú, az előző OTDK-hoz képest nagyobb és élénkebb érdeklődés kísérte a vitákat, két helyen a terem is kicsinek bizonyult.

A zsűrik és a fős zsűri által adott helyezéseket és a pontszámokat a diákok és tanáraik elfogadták, két esetben kaptunk jelzést csupán arról, hogy az illető zsűrik mintha ELTE-ellenességet mutattak volna. A zsűrik 136 helyezést adtak ki.

A felolvasó ülések előtt több tanári jelzés érkezett, amely kifogásolta, hogy a dolgozatot máshova soroltuk be, mint ahova a küldő intézmény kívánta. A szervezők, a már Székesfehérváron elfogadott alapelvek alapján a dolgozatokat tudományterületük szerint sorolták be (pl. spanyol történelmet nem a hispanisztika, hanem a történelem; az 1960-70-es évek mongol külpolitikáját nem az orientalisztika tagozatba osztottuk, stb.) szakmai álláspontunkat – nem mindig örömmel, de – mindenütt tudomásul vették.

A konferencia felolvasó ülései előtt egyetlen kérdés okozott feszültséget; a 6 pont különbséget mutató bírálatok esetében. Ennek oka az volt, hogy a honlapunkon pontatlanul utaltunk arra, mikor is küldjük ki harmadik bírálónak a dolgozatot (az OTDT szabályzata „nagyobb pontkülönbség”-ről ír, ez a formula került honlapunkra, s nem az, hogy ezt a mi szakbizottságunk 7 pontban határozta meg).

16 ilyen dolgozat volt: a feszültségek feloldása és a megnyugtató miatt az első zsűrielnöki értekezleten kértük a zsűriket, hogy az ilyen dolgozatokat vizsgálják meg, s ha kell, egyik tagjuk harmadik bírálóként adjon értékelést. A zsűrielnökök tájékoztatója alapján 4 esetben történt módosítás – a hallgatók javára.

Előzmények, előkészületek, szervezés

A konferencia előkészületeit 4 fős stáb irányította, illetve szervezte
Ügyvezető elnök: Dr. Anderle Ádám egyetemi tanár

Ügyvezető titkár: Dr. Vajda Zoltán docens, dékánhelyettes

Szervezőtitkár, az OTDK-iroda vezetője: Révész Éva

A kari HÖK elnöke: Polgár Zsuzsa .

Februártól pedig két hallgató részmunkaidőben segített.

A bírálók és zsűrik kijelölését az intézetekben felkért fiatal adjunktusok és docensek segítségével végeztük el.

Csaknem 900 bírálót kellett felkérnünk, s a zsűrikben 120 oktató vett részt. Tapasztalataink igen pozitívak. Talán 20-25 esetben késtek nagyot a bírálatok; ezekben az utolsó 2 hétben új bírálót kértünk fel. Elmondhatjuk, minden hallgatónak mindkét bírálata időben megvolt – bár több esetben ez késéssel jutott el hozzájuk. Egyáltalán: a hazai bölcsész közösség – bevallom, nem várt – nagy szolidaritást mutatott. Kitűnt, a diákköri mozgalom jelentőségét nagyra értékeli.

E bírálati folyamatban születtek feszültségek, elsősorban az újdonságként bevezetett tájékoztatásunk miatt: minden beérkezett pontszámot ugyanis jeligésen felvittünk honlapunkra. Ezzel több baj is lett: figyelmetlenségből néha 3 bírálónak is kiment felkérés; mi úgy döntöttünk, mindegyik pontszám kerüljön fel a honlapra, de nem adtunk magyarázatot, ezért félreértésekre adott okot.

Sokan izgultak azért is, mert sokáig csak egy pontszámot láttak önmaguknál; sok felesleges levél érkezett ...

A Szakmai Bizottság elnökének javaslatára úgy döntöttünk, ezeket levesszük, de ebben az esetben hiába volt ott a magyarázat....

Feszültségforrás volt a már említett 6 pontos különbség.

E feszültségek a konferencia előtti napokra feloldódtak, ahogy a pontszámok beérkeztek, s amint döntöttünk a 6 pontkülönbségű ügyekről.

A konferencia előtt közvetlenül új feszültség támadt. A már kinyomtatott programfüzet –többünk hibájából - nem az eredetileg tervezett rendben adta meg a felolvasó ülések idejét, ritmusát. Ez veszélyeztette volna a konferencia normális rendjét és menetét. Ezért új programfüzetet adtunk ki – erről a megnyitón említést is tettem – de a honlapon néhány napig a régi, rossz változat volt olvasható. Ez – joggal – PPKE dékánjának a tiltakozását váltotta ki. Felkészültünk arra, hogy a változtatásokból adódó problémákat (pl. szállás) egyedileg kezeljük, de úgy tűnik, nagyobb gondot ez mégsem okozott. A megváltoztatott program szerint az ülések rendben lezajlottak.

Új megoldást választottunk a helyezésekben való döntés esetében is, bevezetve a „kompenzációs kosár” fogalmát. Úgy tűnik, ez a rendszer működőképes. Másfél óra alatt egyetértésre jutottunk a helyezések és különdíjak ügyében, kb. 160 ügyben.

Külön kell szólni a hallgatók részvételéről a szervezés és lebonyolítás ügyeiben.

Újdonság volt az a „filozófia”, amit követtünk. Azt szimbolizálандó, hogy az OTDK-t nem a tanárok szervezik meg a hallgatóknak, hanem a diákok-tanárok közös műve az OTDK, több új elemet vezettünk be – a korábbi konferenciákhoz képest.

a) Ezt szimbolizálta, hogy a konferencia megnyitó rendezvényének a levezető elnöke a kari HÖK elnöke volt; a záróülésen pedig a díjak átadását a Szakmai Bizottság elnöke mellett a rendező kar nevében ugyancsak a kari HÖK elnöke adta át.

b) Minden zsűribé titkárként PhD-hallgatókat delegáltunk, s e zsűrik mellett hallgatói asszisztensek voltak, akik a praktikus ügyekben segítettek.

c) A szervezésben a kari HÖK, az elnökük vezetésével egyenrangú félként vett részt. Nemcsak szellemes szabadidő programok, de más tennivalók (szállás, étkezés, kitézők, ajándék, stb.) intézésében is önálló szerepet kaptak.

d) A konferencia operatív előkészítésében, a lebonyolításban is fontos szerepet kaptak a diákok: a regisztrációban és információs pultnál 10 hallgató dolgozott folyamatosan.

Összességében kb. 40 hallgató és 40 PhD-hallgató vett részt a szervezőmunkában az intézetekben az ilyen feladatot vállaló 10-12 fiatal oktató mellett.

e.) A hallgatók miatt, hogy elhelyezzék önmagukat a diákköri mozgalmak történetében, a rezümékötetben bevezető tanulmányként áttekintést adtunk a bölcsészkonferenciák ötvenéves történetéről. Azt gondoljuk, ez a tanárok számára is hasznos lesz/lehet.

A Kar vezetése operatív módon csupán a konferencia három napján jelent meg, természetesen és jelentőségének megfelelő súllyal.

A különdíjakról

A helyi önkormányzatok (megye, város, egyetem, SZAB) díjai mellett tudományos társaságok különdíjait adtuk át az ünnepélyes záróülésen – összesen 14-t.

Más különdíjakat a folyóiratok éves előfizetései jelentettek – ezeknél a díjazottak nevét csak felolvasták.

A pénzügyekről

Úgy tűnik, hogy az az újdonság, hogy részvételi díjat nem szedtünk, s ezért minden kar maga intézte hallgatóinak étkezését, szállását, - járható út, bár karonként eltérő megoldások születettek. Legkevésbé a pécsi megoldás volt szerencsés: ők hallgatóikra bízták a szervezést. Mindenesetre, az érintett karok véleményét még nem ismerjük, hozzánk panaszok, problémák nem érkeztek. Egyetlen kivételt tettünk: a határon túlról érkezett hallgatók étkezését, szállását szponzori pénzből támogattuk.

S mert nem kértünk részvételi díjat, a minisztériumi támogatás és a nevezési díjak mellett a szükséges pénzt más támogatásból biztosítottuk.

Egyetemünk rektora 2 millió forint támogatást adott; Karunk dékánja egy állást biztosított a szervezés számára és az említett diákmunkát finanszírozta. Az operatív működés költségeiből (posta, telefon, másolás) is részt vállalt a kar, együttesen kb. 4 millió forint értékben.

Komoly segítséget jelentett az MKB 800.000 forintos támogatása (ezt kiadványainkra és a határon túli hallgatókra fordítottuk) és az, hogy a fogadás számára a SZAB elnöke kedvezményesen felajánlotta az akadémiai központ elegáns helységeit.

Komoly költségmegtakarítást jelentett, hogy a Bölcsészkar körül több panzió is működik, ahol a zsűri tagjait elszállásolhattuk. A zsűri étkeztetését is jó szerződéssel tudtuk biztosítani. Takarékosan gazdálkodtunk, de nem szűkösen.

Néhány általános megjegyzés

1) Érdemes egy pillanatra elidőzni az egyes intézmények részvételi adatainál és helyezések számánál. Az előző konferenciák eredményeit számba véve, úgy tűnik, hogy az ELTE és az SZTE mellett a korábbi erős karok (Pécs, Debrecen) részvétele és helyezései gyengülésre utalhatnak. A PPKE tovább erősödött, és meglepő az egriek erős jelenléte volt.

S a többi intézmény (köztük a Pannon Egyetem és Miskolc) szinte eltűnt a mezőnyből.

Ezt a helyzetet, és mögöttesét érdemes lenne elemezni.

2) A megfelelő tudományágak képviselőinek lenne érdemes elemezni: a hallgatói (és mögöttes tanáraik) érdeklődése hogyan változott. Csak illusztrációként: történettudományban

a jelenkortörténet (egyetemes és magyar) erősödött; a Horthy-korszak problémái alig voltak jelen; eltűnt a társadalomtörténet, a politikatörténet vált dominánssá; markáns lett a jelenkori magyar irodalom iránti érdeklődés, stb.

Ilyen elemzés a korábbi OTDK-k adataival való összevetés után adhatna érdekes következtetésekre lehetőséget.

3) kísérletet tettünk arra is, hogy megtudjuk, hány résztvevő jött a BA-képzésből. Nyolcvan és száz között lehet a számuk, - 83-t azonosítani lehetett, de több esetben bizonytalan volt, hogy hányadéves a hallgató. Elmondható: arányuk 20-25 % között lehetett. Talán nem is rossz eredmény ez; érdemes lenne megnéznünk azt is, hogy a helyezették közt hányan voltak.

Magam a konferencia után kapott köszönő levelekből, valamint abból, hogy egyetlen utólagos reklamáció sem érkezett – de az általános jó hangulatból is, ami végig jellemezte a konferenciát, úgy gondolom, hogy alapvetően teljesítettük – talán jól is – vállalt feladatunkat. A szegedi egyetemi újság, amely az összes OTDK-ról írt összefoglalást (természetesen a szegedi eseményekre koncentráltan), konferenciánkról az írta: „kifogástalan rendezés”.

Ez talán túlzás, minden esetre rendben, jó hangulatban, eredményes konferenciát szerveztünk.

Szeged, 2009 május 27

Prof. Dr. Anderle Ádám
ügyvezető elnök